

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ KOMITETU AUDYTU DLA DZIAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ SPRAWIEDLIWOŚĆ W 2013 ROKU

I. Część wstępna

1. Data powołania komitetu

Komitet Audytu dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość został powołany z dniem 8 października 2010 r. na mocy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 września 2010 r. w sprawie powołania Komitetu Audytu (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 10, poz. 141).

2. Skład komitetu audytu

W okresie sprawozdawczym Komitetu Audytu działał w następującym składzie:

- Przewodniczący Komitetu: Pan Stanisław Chmielewski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości;
- członkowie zależni:
 - Pani Grażyna Urbaniak, Główny Księgowy Resortu;
- członkowie niezależni:
 - Pani prof. dr hab. Anna Karmańska;
 - Pan prof. dr hab. Marek Kalinowski;
 - Pan mgr Franciszek Wala, biegły rewident, Wiceprezes Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

3. Data nadania regulaminu komitetu audytu

Komitet, od dnia 18 października 2010 r., działa na podstawie regulaminu ustalonego zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 października 2010 r. w sprawie nadania regulaminu Komitetowi Audytu dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 11, poz. 148)

4. Ilość i terminy posiedzeń komitetu, które miały miejsce w 2013 r.

W roku 2013 odbyło się 6 posiedzeń Komitetu Audytu. Posiedzenia odbyły się w dniach 26 lutego, 26 kwietnia, 27 czerwca, 30 września, 29 października oraz 12 grudnia.

5 posiedzeń Komitetu odbywało się w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie, a 1 posiedzenie odbyło się w siedzibie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce w Warszawie.

5. Wskazanie w ilu posiedzeniach uczestniczyli poszczególni członkowie.

Pani Grażyna Urbaniak oraz Pan Franciszek Wala uczestniczyli we wszystkich tj. sześciu posiedzeniach, Przewodniczący Komitetu Pan Stanisław Chmielewski oraz Pan Marek Kalinowski uczestniczyli w pięciu posiedzeniach, a Pani Anna Karmańska uczestniczyła w czterech posiedzeniach.

6. Wyszczególnienie łącznej kwoty wynagrodzeń wypłaconych w danym roku niezależnym członkom komitetu audytu.

W roku 2013 niezależnym członkom Komitetu Audytu zostały wypłacone wynagrodzenia (za IV kwartał 2012 r. oraz trzy kwartały 2013 r.) w łącznej kwocie 26 569,29 zł.

II. Działania Komitetu Audytu

Do najistotniejszych działań Komitetu Audytu w roku 2013 należy zaliczyć:

1) sygnalizowanie istotnych ryzyk i słabości kontroli zarządczej w działalności działu

Komitet kontynuował działania mające na celu wspieranie prac związanych z określeniem całości procesu kontroli zarządczej i poprawą jej funkcjonowania w resorcie.

Komitet Audytu dokonał analizy istotnych ryzyk i słabości kontroli zarządczej na podstawie danych zgromadzonych w sprawozdaniach z wykonania planu audytu za rok 2012 z jednostek takich jak: sądów powszechnych, prokuratury, Służby Więziennej i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Ponadto Komitet Audytu zapoznał się z informacjami o wykonaniu budżetu państwa w roku 2012, a także informacjami o budżecie na rok 2013 w częściach: 88 „Powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury”, 15 „Sądy powszechne” i 37 „Sprawiedliwość”, a także istotnymi ryzykami związanymi z realizacją budżetu na rok 2013.

Komitet monitorował również stopień realizacji mierników z Planu działalności Ministra Sprawiedliwości dla działu na rok 2013.

Przedstawione wyniki zadań audytowych, wskazywane ryzyka, a także informacje o reakcjach na zidentyfikowane ryzyka nie uzasadniały potrzeby sygnalizowania przez Komitet istotnych ryzyk lub słabości kontroli zarządczej w jednostkach w dziale.

2) proponowania usprawnień, w związku z zidentyfikowanymi ryzykami i słabościami kontroli zarządczej

Komitet Audytu został poinformowany o zmianach organizacyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, w tym w szczególności dotyczących zadań realizowanych w zakresie koordynowania kontroli zarządczej w dziale administracji rządowej – sprawiedliwość.

Dyrektor departamentu realizującego zadania w zakresie kontroli zarządczej dla działu, informował Komitet o działaniach jakie planuje podjąć w najbliższym czasie, tj. opierając się m.in. o wyniki audytu, dokonanie zmiany komunikatu w sprawie funkcjonowania kontroli zarządczej w dziale sprawiedliwość.

Komitet Audytu wnioskował o przedłożenie, celem zaopiniowania, projektu proponowanych zmian powyższym zakresie.

Ponadto Komitet Audytu, po zapoznaniu się ze wstępnymi wynikami audytu przeprowadzonego przez audytorów sądów powszechnych w ramach priorytetu wydanego przez Komitet, wnioskował o przeprowadzenie czynności doradczych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

3) dokonywania oceny działalności audytu wewnętrznego

Komitet dokonał oceny działalności audytu wewnętrznego przede wszystkim na podstawie informacji wynikających z przesłanych do Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdań z wykonania planu audytu za rok 2012 oraz planów audytu wewnętrznego na rok 2013.

Pod uwagę wzięto takie czynniki jak: ilość przeprowadzonych lub zaplanowanych zadań audytowych, tematy zadań doradczych, cykl audytu, organizację komórki audytu jak również wskazane istotne ryzyka i słabości kontroli zarządczej w ramach jednolitych obszarów ryzyka.

Z analizy planów wynika, że w roku 2013 głównymi obszarami ryzyka poddanymi audytowi będą: bezpieczeństwo informacji, a w przypadku sądów również bezpieczeństwo systemu: „Cyfrowa Rejestracja Przebiegu Rozpraw” w ramach wydanego przez Komitet Audytu priorytetu. W przypadku analizy sprawozdań z wykonania planu audytu zwrócono szczególną uwagę na rosnącą liczbę czynności doradczych wykonywanych przez audytorów w dziale. Świadczy to o tym, że kierownictwo jednostek coraz częściej korzysta z narzędzia jakim jest audyt przy wdrażaniu lub ocenie nowych rozwiązań. Najczęściej audytorzy byli angażowani

w doradztwo w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem. Na podstawie analizy wyników uznano, że audyt wewnętrzny w dziale sprawiedliwość w 2012 roku funkcjonował prawidłowo i w sposób efektywny przyczyniał się do znacznego usprawnienia funkcjonowania jednostek.

4) wyznaczania priorytetów do planów audytu wewnętrznego

Biorąc pod uwagę wstępne wyniki audytu *Zarządzanie bezpieczeństwem systemu „Cyfrowa Rejestracja Przebiegu Rozpraw”*, realizowanego w ramach priorytetu Komitetu Audytu na rok 2013, Komitet dostrzegł wiele korzyści, zarówno dla poszczególnych jednostek, jak i Ministerstwa, wynikających z przeprowadzenia audytu według jednolitych wskazówek.

Działanie takie pozwoliło na dogłębną analizę ryzyk i mechanizmów kontrolnych funkcjonujących w jednostkach, wypracowanie wspólnych celów i zakresu audytu oraz kryteriów oceny, a tym samym pozwoliło na sprawne i efektywne przeprowadzenie zadania przez poszczególnych audytorów. Ponadto działanie takie pozwoliło na wniesienie wartości dodanej z audytu nie tylko na poziomie danej jednostki ale również na poziomie Ministerstwa (kompleksowe spojrzenie na badany obszar).

Komitet Audytu, opierając się o doświadczenia roku ubiegłego, wyznaczył cztery priorytety do planów audytu na rok 2014:

- 1) Sprawozdawczość w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w aspekcie efektywności systemu gromadzenia danych.
- 2) Zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przedsiębiorstwach przywieziennych i instytucjach gospodarki budżetowej oraz organizacja pracy osób pozbawionych wolności na rzecz jednostek samorządowych.
- 3) Audyt jakości obsługi interesanta w sądach.
- 4) System zarządzania bezpieczeństwem informacji na podstawie wybranych grup zabezpieczeń w sądach powszechnych i prokuraturze.

Komitet Audytu ustalając priorytety brał pod uwagę cele wynikające z *Planu działalności Ministra Sprawiedliwości dla działu na rok 2014* wpisujące się w *Strategię modernizacji przestrzeni sprawiedliwości w Polsce*.

Jednocześnie Komitet Audytu poinformował odpowiednie jednostki, iż we współpracy z audytorami wewnętrznymi zostaną opracowane wskazówki, które będą mogły być

wykorzystane do przeprowadzenia audytu w ww. obszarach. Wskazówki te zostaną przekazane właściwym jednostkom w I kwartale 2014 r.

5) przeglądu wyników audytu wewnętrznego oraz monitorowania ich wdrożenia

Przeglądu wyników audytu dokonano na podstawie przesłanych przez audytorów z jednostek w dziale sprawozdań z wykonania planu audytu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

6) przeglądu sprawozdań z wykonania planu audytu oraz z oceny kontroli zarządczej,

Wszyscy audytorzy w dziale administracji rządowej sprawiedliwość przekazali do komórki audytu Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdania z wykonania planu audytu za rok 2012. Sprawozdania zostały sporządzone według jednolitego wzoru i przekazane terminowo.

W sprawozdaniach z wykonania planu audytu za rok 2012 audytorzy wymieniali zidentyfikowane istotne ryzyka i słabości kontroli zarządczej. Z powyższego wynika, że audytorzy podczas przeprowadzania zadań zapewniających dokonywali oceny kontroli zarządczej w badanych obszarach w jednostkach w dziale. Ponadto uwagę zwróciła duża liczba przeprowadzonych czynności doradczych z zakresu kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem.

7) monitorowania efektywności pracy audytu wewnętrznego, w tym przeglądu wyników wewnętrznych i zewnętrznych ocen pracy audytu wewnętrznego

W zakresie monitorowania efektywności pracy audytu wewnętrznego dokonano analizy pod względem ilości przeprowadzonych w jednostkach zadań audytowych, a także zwrócono się do audytorów o podanie informacji na temat wyników ocen zewnętrznych przeprowadzonych w roku 2012.

Ponadto Komitet monitorował na bieżąco wykonanie harmonogramu ocen zewnętrznych w ramach przyjętej w resorcie *Koncepcji przeprowadzenia ocen zewnętrznych jakości audytu wewnętrznego metodą samooceny z niezależną walidacją w formie przeglądów przez zespoły audytorskie.*

Przeprowadzenie ocen zewnętrznych według jednolitego podejścia w całym resorcie ma zapewnić odpowiednią jakość oraz porównywalność przeprowadzanych ocen, a w efekcie przyczynić się do poprawy jakości audytu wewnętrznego. Przyjęta koncepcja jest rozwiązaniem adekwatnym do wielkości i specyfiki warunków funkcjonowania komórek audytu w resorcie, a przy tym w pełni zgodna z wymogami obowiązujących standardów i zapewniająca wysoką jakość przeprowadzanych ocen.

Przewodniczący Komitetu Audytu podkreślał ważność ocen zewnętrznych podczas szkolenia audytorów wewnętrznych resortu.

8) wniesionych wniosków o wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy oraz zmianę warunków płacy i pracy kierowników komórek audytu wewnętrznego i podjętych w tych sprawach rozstrzygnięciach,

W 2013 roku Komitet Audytu rozpatrzył jeden wniosek dotyczący wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy oraz trzy wnioski dotyczące zmiany warunków płacy lub/i pracy audytorów wewnętrznych - kierowników komórek audytu wewnętrznego. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

9) innych działań i inicjatyw podejmowanych przez komitet w celu zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego, których nie da się zaliczyć do żadnej z powyższych grup (np. rola komitetu w wyznaczaniu celów do planu działalności ministra)

Działanie Komitetu służyły wsparciu Ministra Sprawiedliwości w procesie przygotowań do złożenia w 2013 r. *Oświadczenia o stanie kontroli zarządczej*.

Komitet dokonał analizy informacji dotyczących oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2012 złożonych przez: Prokuratora Generalnego w zakresie powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, prezesów i dyrektorów sądów apelacyjnych w zakresie sądów z obszarów podległych apelacji, Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w zakresie więziennictwa, Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w zakresie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, jak również Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości, Dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości

w Warszawie, Dyrektora Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. dra Jana Sehna w Krakowie oraz Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – w zakresie tych jednostek.

Komitet stwierdzając, iż dokonano powszechnej oceny stanu kontroli zarządczej na podstawie przedstawionych oświadczeń, rekomendował Ministrowi Sprawiedliwości wskazanie w oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej za rok 2012 w zakresie działu administracji rządowej sprawiedliwość część B, która wskazuje na funkcjonowanie w dziale adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w ograniczonym stopniu.

Komitet sporządził sprawozdanie z realizacji zadań Komitetu Audytu dla działu administracji rządowej sprawiedliwość w 2012 roku.

W roku 2013 na ręce Przewodniczącego Komitetu Audytu zostało przekazane Poświadczenie Sygnatariusza Kodeksu etyki zawodowej w rachunkowości. Przewodniczący Komitetu podziękował za przekazany dokument oraz poinformował, że będzie wspierał i promował przestrzeganie zasad etycznych w rachunkowości zarówno w Ministerstwie Sprawiedliwości jak i w jednostkach w dziale – sprawiedliwość tj. sądach powszechnych, jednostkach organizacyjnych służby więziennej oraz powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, które znajdują się wśród licznego grona sygnatariuszy Kodeksu.

W 2013 r. Przewodniczący Komitetu uczestniczył w dwóch szkoleniach zorganizowanych dla audytorów wewnętrznych resortu sprawiedliwość. Spotkania te były okazją do przekazania audytorom informacji o bieżących działaniach Komitetu oraz zachęcenia audytorów do aktywnego uczestnictwa w pracach Komitetu na rzecz usprawniania funkcji audytu w dziale.

Komitet pozytywnie zaopiniował zmianę wzorów planów audytu oraz sprawozdań z wykonania planu audytu za dany rok.

Komitet regularnie zapoznawał się z informacjami o wykonaniu budżetu państwa w 2013 r. w układzie zadaniowym oraz w układzie tradycyjnym w części 15 i 37 budżetu państwa.

Komitet Audytu zapoznał się szczegółowo z procesem opracowywania strategii wymiaru sprawiedliwości oraz w oparciu o strategię - planu działalności Ministra Sprawiedliwości dla działu na rok 2014. Do opracowania Strategii wykorzystano narzędzie, jakim jest Zrównoważona Karta Wyników. Strategia została wypracowana przy współpracy przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Generalnej, Centralnego Zarządu Służby Więziennej, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Zarówno Strategia jak

i Plan działalności Ministra Sprawiedliwości na rok 2014 poddane były kilkietapowym konsultacjom w roku 2013.

Komitet Audytu przedstawił uwagi oraz wnioski mające na celu doskonalenie narzędzia kontroli zarządczej, jakim jest plan działalności dla działu.

Członkowie Komitetu Audytu wzięli udział w zorganizowanym przez Ministerstwo Finansów spotkaniu dotyczącym działalności komitetów audytu.

Pani Grażyna Urbaniak, reprezentująca na spotkaniu Komitet Audytu dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość, zaprezentowała koncepcję Księgi kontroli zarządczej w dziale sprawiedliwość oraz omówiła działania Komitetu Audytu Ministerstwa Sprawiedliwości zmierzające do opracowania jednolitego wykazu przykładowych ryzyk dla sądów powszechnych. Ponadto podczas prezentacji zostało również omówione narzędzie informatyczne wspierające proces zarządzania ryzykiem w organizacji.

10) wydanych zaleceń i rekomendacji (ze wskazaniem odbiorcy/ów i terminem ich realizacji).

W roku 2013 Komitet Audytu dla działu administracji rządowej sprawiedliwość nie wydał żadnych zaleceń i rekomendacji dotyczących kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego uznając, że wyniki działalności audytu są właściwie wykorzystywane, a prace nad doskonaleniem systemu kontroli zarządczej są kontynuowane w resorcie.

III. Wnioski

1. Wnioski w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego

W ocenie Komitetu istniejące źródła informacji można uznać za wystarczające do realizacji zadań Komitetu.

W opinii Komitetu w dziale administracji rządowej sprawiedliwość działania wykonywane w ramach kontroli zarządczej są dostosowane do aktualnych potrzeb i zapewniają zgodność wykonywanych czynności z procedurami i przepisami oraz umożliwiają bieżące reagowanie na nieprawidłowości i monitorowanie efektywności wdrożonych mechanizmów kontrolnych, zaś obszary ryzyka najbardziej istotne dla jego działalności są na bieżąco monitorowane.

Komitet wskazuje na potrzebę kontynuowania prac w zakresie monitorowania harmonogramu przeprowadzania ocen zewnętrznych jakości audytu wewnętrznego metodą samooceny z niezależną walidacją w formie przeglądów przez zespoły audytorskie, a także aktualizacji wzoru Karty Audytu i wspólnych obszarów ryzyka w celu usprawniania realizacji funkcji audytu wewnętrznego. Ponadto Komitet podkreśla potrzebę promowania dobrych praktyk w realizacji audytu wewnętrznego oraz wykorzystania funkcji audytu przez kierownictwo, w celu usprawniania pracy jednostek w dziale.

W 2013 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, relacje pomiędzy kierownikami komórek audytu jednostek w dziale a Komitetem Audytu odbywały się m.in. za pośrednictwem audytora wewnętrznego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz koordynatora kontroli zarządczej w dziale za pomocą: bezpośrednich rozmów telefonicznych, korespondencji e-mail oraz podczas corocznego spotkania audytorów wewnętrznych resortu sprawiedliwość. Taki sposób kontaktu jest wystarczający, pozwala bowiem na bieżące informowanie o istniejących problemach w funkcjonowaniu audytu.

Komitet ocenia, że zakres jego obowiązków został dostosowany do wymogów, w tym prawnych, związanych z obszarem, którego dotyczy jego działalność.

Komitet stwierdza, że posiedzenia odbywały się regularnie, a ich organizacja przebiegała sprawnie. Posiedzenia były zsynchronizowane z terminami m. in. związanymi z przygotowaniem planów działalności, wydaniem oświadczenia o stanie kontroli zarządczej lub przygotowaniem planu audytu. W roku 2013 nie wystąpiły sytuacje nadzwyczajne, które wymagałyby zwołania dodatkowego posiedzenia.

Warszawa, dnia 27 lutego 2014 r.

/-/ Jerzy Kozdroń

.....
Przewodniczący Komitetu Audytu